

Populární kultura v evropské moderně

AET500163

Termín a místo: Čt 10,50-12,25, Celetná 307

Vyučující: Karel Šima

Anotace: Cílem kurzu je seznámit studující s širokým polem bádání o populární kultuře, představit základní konceptuální přístupy k této problematice, ukázat tématicky, kterými se zabývá a poukázat na aktuální debaty v této oblasti. V úvodu kurzu bude objasněn vztah konceptu populární kultury k příbuzným pojmům lidové kultury a vernakulární kultury, což vymezí pole pro následnou definici populární kultury. Kurz se pak zaměří na seznámení s badatelskými tradicemi spojeným se studiem populární kultury formou společného čtení primární a sekundárních textů těchto badatelských tradic: Birgminghamská škola kulturních studií, americká tradice kulturní studií, německá studia o kultuře a středo- a východoevropské bádání v této oblasti. Semináře se společným čtením pak budou proloženy prakticky zaměřenými semináři k jednotlivým tématům studia populární kultury.

1. Vymezení populární kultury vůči lidové a vernakulární kultuře
2. Definice populární kultury
3. Kořeny: modernizační procesy a zrod populární kultury
4. Téma I: Houbaření mezi tradicí a modernitou
5. Birgminghamská škola kulturních studií – Stuart Hall (četba)
4. Americká kulturní studia – Neil Postman (četba)
5. Téma II: Postsocialistické postsubkultury?
6. Německá studia o kultuře – Theodor Adorno, Hartmut Böhme (četba)
8. Téma III: Guy Debord ve filmu
7. Populární kultura ve střední a východní Evropě - Media Studies Journal: Special Issue (četba)
8. Téma IV: Turbo-folk a ti druzí
9. Postkoloniální studia – Edward Said (četba)
10. Téma V: Postkoloniální studia východní Evropy?
11. Host: Bohdan Shumylovych – Populární kultura na západní Ukrajině v 60.-80. letech

Požadavky:

Pro zápočet (2 kredity):

- A. pravidelná účast
 - max. 3 absence (z toho 2 z četby)
 - v případě četby: studium textů, příprava na seminář ve formě komentáře/otázky, vlastní text na semináři (papírově nebo elektronicky)
- B. Absolvování závěrečného kolokvia
 - příprava diskusního příspěvku na vybraný problém
 - zapojení se do diskuse s vyučujícím a ostatními studujícími

Pro zkoušku (4 kredity):

- A. pravidelná účast
 - max. 3 absence (z toho 2 z četby)
 - v případě četby: studium textů, příprava na seminář ve formě komentáře/otázky, vlastní text na semináři (papírově nebo elektronicky)
 - účast na alespoň dvou cvičeních
- B. Vypracování závěrečné práce
 - téma po domluvě s vyučujícím, buď zpracování případové studie, nebo referát na knihu
 - rozsah min. 10 normostran

Literatura:

Četba:

Hall, Stuart: Encoding, decoding (úryvek)

Postman, Neil: Věk zábavy, In: Ubavit se k smrti

Böhme, Hartmut: Marxovo pojetí fetišismu a jeho kontext, In: Analogon

Šmejkalová, J.: Předmluva; Daniel, O. – Kavka, T. – Machek, J.: Úvod, In: Populární kultura v českém prostoru

Said, E.: Reprezentování kolonizovaných: mluvčí antropologie, In: Postkoloniální myšlení (tranzit.cz)

Rozšiřující:

Adorno, T. (2005) Culture Industry Reconsidered in R. Guins and O. Cruz. (eds.) *Popular Culture: A Reader*. London: Sage.

ANDERSON, Patricia, 1991. *The Printed Image and the Transformation of Popular Culture: 1790-1860*. Oxford: Oxford University Press.

Bennett, A. (2011) The post-subcultural turn: some reflections 10 years on, *Journal of Youth Studies*, Vol. 14(5), pp. 493-506.

BÍLEK Petr A. – Blanka ČINÁTLOVÁ (eds.). *Tesilová kavalérie. Popkulturní obrazy normalizace*. Pistorius

BLAŽEK Petr – Filip POSPÍŠIL. *Vraťte nám vlasy: První máničky, vlasatci a hippies v komunistickém*

Bren, P. (2010) The green grocer and his TV. The culture of communism after the 1968 Prague Spring. Cornell University Press. (česky: Zelinář a jeho televize)

Brubaker, R. (1996). *Nationalism Reframed: Nationhood and the National Question in the New Europe*. New York : Cambridge University Press.

BUCKINGHAM, David, BRAGG, Sarah, LENILY, Mary. *Youth Cultures in the Age of Global Media (Studies in Childhood and Youth)*. London: Palgrave Macmillan 2014.

Buden. B. (2013) Konec postkomunismu. Od společnosti bez naděje k naději bez společnosti, Praha.

CÍSAŘ, Ondřej, KOUBEK, Martin. "Include 'em all? Culture, politics and a local hardcore/punk scene in the Czech Republic." *Poetics*. 40, 1, 2012: 1–21.

COHEN, Stanley. *Folk Devils and Moral Panics: Creation of Mods and Rockers*. London: Taylor & Francis Ltd, 2002 [1972].

ČOLOVIĆ, Ivan. "Fudbal, huligani i rat." In Nebojša Popov. (ed.) *Srpska stranka rata. Trauma I katarza u istorijskom pamćenju*. Beograd: Republika 1996.

Daniel, O. – Kavka, T. – Machek, J. (2013) *Populární kultura v českém prostoru*, Praha: Karolinum.

DANIEL, Ondřej. „Kánon a alibi: anticiganismus postsocialistických subkultur.“ *Slovo a smysl*. 20, 2013a: 260-271.

DANIEL, Ondřej. „Násilí československé mládeže na konci státního socialismu: bezpečnostní riziko a téma společenské kritiky“. In DANIEL Ondřej, KAVKA Tomáš, MACHEK Jakub a kol. *Populární kultura v českém prostoru*. Praha: Karolinum 2013b: 274-290.

Debord, G. (2007) *Společnost spektaklu*. Praha.

DORČÁKOVÁ, Jana, 2014. The development of sensational press in Czech lands at the turn of the 20th century. In: projekt.cspk.eu/studie [online].

FISKE, John. *Understanding Popular Culture*. London 1992.

FUCHS, Filip. *Kytary a řev aneb co bylo za zdí: Punk rock a hardcore v Československu před rokem 1989*. Brno: vlastní náklad 2002.

GELDER, Ken, THORNTON, Sarah (eds.) *Subcultures Reader*. New York: Routledge, 1997.

Gramsci, A. (1959) *Sešity z vězení*, Praha.

Gramsci, Antonio. (1994) *Hegemony, Intellectuals and the State*. Storey, John, ed. *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*. NY: Harvester Wheatsheaf, pp. 215-21.

Hall, S. - Jefferson, T. (eds) (1976) *Resistance through Rituals: Youth subcultures in postwar Britain*. London: HarperCollins.

Hall, S. (1980) *Cultural Studies: Two Paradigms*, *Media, Culture and Society*, 2(1): 57-72.

HEBDIGE, Dick. *Subculture: The Meaning of Style*. London 1979.

HEBDIGE, Dick. *Subkultura a styl*. Praha: Dauphin, Volvox Globator 2012 [1979].

HERZA, Filip, 2014. *Freakshow and the Imaginations of the Collective Body of Nation*. In: projekt.cspk.eu/studie [online]

HEŘMANSKÝ, Martin, NOVOTNÁ, Hedvika. „Hudební subkultury.“ In Janeček, Petr. (ed.) *Folklor atomového věku. Kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v soudobé české společnosti*. Praha: Národní Muzeum 2011: 89-109.

HODKINSON, Paul, DEICKE, Wolfgang (eds.) *Youth cultures: Scenes, Subcultures and Tribes*. New York: Routledge 2007.

Holý L. 2010. *Malý český člověk a skvělý český národ. Národní identita a postkomunistická transformace*, Praha : SLON.

HOUDA, Přemysl. *Intelektuální protest, nebo masová zábava? Folk jako společenský fenomén v době tzv. normalizace*. Praha: Academia 2014.

HRABALÍK, Petr. „Vztah punku k jiným subkulturám.“ [online] *Bigbít: Internetová encyklopedie rocku*. <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/punk-hardcore/clanky/197-vztah-punku-k-jinym-subkulturam-druha-polovina-80-let/>.

HUQ, Rupa. *Beyond Subculture*. London: Routledge 2007.

CHEN, Kuan-Hsing, MORLEY, David (eds.) *Stuart Hall: Critical Dialogues in Cultural Studies*. London: Routledge 1996.

Imre, A. (2009) *Identity Games: Globalization and the Transformation of Media Cultures in the New Europe*, The MIT Press.

ISMER, Sven. “Embodying the nation: football, emotions and the construction of collective identity.” *Nationalities Papers* 39, 4, 2011: 547-565.

JANÁČEK, Pavel, 2004. *Literární brak: Operace vyloučení, operace nahrazení. 1938-1951*. Brno: Host.

Janeček, P. (2006) *Černá sanitka a jiné děsivé příběhy. Současné pověsti a fámy v České republice*. Praha.

JANEČEK, Petr, BITTNEROVÁ, Dana (eds.) *Folklor atomového věku. Kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v soudobé české společnosti*. Praha: Národní muzeum 2011.

JANSEN, Stef. "Who's afraid of white socks? Towards a critical understanding of post-Yugoslav urban self-perceptions." *Ethnologia Balkanica* 9, 2005: 151-167.

- JAVORICS, Daniela, 2014. Vienna's World Fair 1873 as a spectacle for the masses? In: projekt.cspk.eu/studie [online].
- KAHN-HARRIS, Keith. *Extreme Metal*. London: Berg Publishers, 2006.
- Kolářová, M. (ed.) (2011) *Revolta stylem. Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: SLON.
- KOTEK, Josef, 1994. *Dějiny české populární hudby a zpěvu. I. 19. a 20. století (do roku 1918)*. Praha: Academia.
- MACURA, Vladimír *Šťastný věk. Symboly, emblémy a mýty 1948–1989*. Pražská imaginace, 1992. (II.
- MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek. *Fotbaloví chuligáni. Evropská dimenze subkultury*. Brno: Centrum strategických studií, Barrister & Principal, 2004.
- Media Studies Journal: Special Issue on Popular Culture and Post-socialist Societies in East-Central and South Eastern Europe, 2/2015.
- MOCNÁ, Dagmar, 1996: *Červená knihovna: studie kulturně a literárně historická: pohled do dějin pokleslého žánru*. Praha: Paseka.
- MOYNIHAN, Michael, SØDERLIND, Didrik. *Lords of Chaos: The Bloody Rise of the Satanic Metal Underground*. Port Townsend, WA, USA: Feral House, 2003.
- Muggleton D.- Weinzierl R. (ed.). (2003) *The Post-Subcultures Reader*. Oxford: Berg.
- Muggleton, D. (2000) *Inside Subculture: The Postmodern Meaning of Style*. Oxford: Berg.
- NOVOTNÁ, Hedvika, DVOŘÁK, Jiří. „Punks vs. skinheads – historie jednoho vztahu.“ In Bittnerová, Dana, Heřmanský, Martin. (eds.) *Kultura českého prostoru, prostor české kultury*. Praha: Fakulta humanitních studií, Ermat 2008, str. 261 – 288.
- PAVLICOVÁ, Martina, 2007. *Lidová kultura a její historicko-společenská reflexe (mikrosociální sondy)*. Brno: Ústav evropské etnologie.
- PIXOVÁ, Michaela. "Alternative Culture in a Socialist City. Punkers and long-haired people in Prague in the 1980s." *Český lid*. 100, 3, 2013: 321-340.
- PROCHÁZKOVÁ, Lenka, 2014. Dívčí romány na konci dlouhého devatenáctého století a genderové stereotypy v nich. In: projekt.cspk.eu/studie [online].
- Rupa HUQ. *Beyond Subculture*. London 2006.
- SMOLÍK, Josef *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha 2010.
- SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada 2010.
- STITES, Richard, 1992. *Russian Popular Culture. Entertainment and Society since 1900*. Cambridge, New York, Melbourne: Cambridge U P.
- Storey, J. (2007) *Cultural Theory & Popular Culture: An Introduction*, Athens: University of Georgia Press.
- ŠEGVIĆ, Filip Šimetin a Nikolina Šimetin ŠEGVIĆ, 2014. Mass Manifestations and Aspects of Urban Popular Culture in Zagreb during the Second Half of the 19th Century. In: projekt.cspk.eu/studie [online].
- Thornton, S. (1995). *Club Cultures: Music, Media and Subcultural Capital*. Cambridge, UK: Polity Press.
- THORTON, Sarah. "The social logic of subcultural capital." In Gelder, Ken, Thorton, Sarah. (eds.) *The Subcultures Reader*. Routledge: London, Thousand Oaks 1997: 200–211.
- TYLLNER, Lubomír. 1999. Dechovka, aneb mezi folklorem, tradicí a kýčem. In: *Lidová kultura v kulturním vývoji České republiky (1918 – 1998)*. Strážnice: Ústav lidové kultury, s. 36-44.
- VELIKONJA, Mitja. *Rock'n'retro. New Yugoslavism in Contemporary Popular Music in Slovenia*. Ljubljana, Sophia 2013.

Verdery, K. (1996) *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton University Press.

vydání: Academia 2008.)

Williams, R. (2005) *Culture and Masses*, in R. Guins and O. Cruz. (eds.) *PopularCulture: A Reader*. London: Sage.

Wolf, N. (1990) *TheBeauty Myth: HowImagesofBeautyAre UsedAgainstWomen*, Chatto and Windus.

WOOD, Nathaniel D., 2002a. *The Interurban Matrix: Local News and International Sensations in Cracow's Popular Press: 1900-1914*. In: Conference paper [online]. Oxford University, [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: http://users.ox.ac.uk/~oaces/conference/papers/Nathan_Wood.pdf

YURCHAK, Alexei. *Everything Was Forever, Until It Was No More: The Last Soviet Generation*. Princeton: Princeton University Press 2005.

ZAHRÁDKA, Pavel. *Vysoké versus populární umění*. Olomouc 2009.

Žižek, S. (2007). *Mluvil to někdo o totalitarismu?*, Praha: tranzit.cz.